

POZNAJU LI GRAĐANI ZPPI I INSTITUCIJU POVJERENIKA?

ZANIMLJIVOSTI IZ ANKETA

"Putem Zakona je moguć pristup i informacijama koje ne bi trebale biti javne"

TJV i dio KU

FORMA OTVORENIH PITANJA U OKVIRU TELEFONSKE ANKETE (600 ISPITANIKA) UKAZALA JE NA:

- relativno nisku upoznatost građana sa zakonskim okvirom za pristup informacijama
- nerazlikovanje zahtjeva za pristup informacija od ostalih obraćanja tijelima javne vlasti
- vrlo nisku upoznatost građana s pravnom zaštitom koju im omogućava ZPPI
- vrlo nisku upoznatost građana s nazivom institucije "Povjerenik za informiranje".

ZANIMLJIVOSTI IZ ANKETA

"TJV koja su to po ključu financiranja, ne mogu imati ne-javne informacije"

KU

JE LI ZPPI PROŠAO TEST EVALUACIJE?

Temeljem rezultata provedenih istraživanja i analiza, Evaluacijski tim izradio je

NALAZ VREDNOVANJA S PREPORUKAMA I TEZAMA ZA IZMJENE ZPPI-JA

OPĆA OCJENA

- ZPPI u najvećoj mogućoj mjeri udovoljava uobičajenim provedbenim standardima (jasnoća, jednostavnost u primjeni, jasne procedure postupanja)
- kvaliteta Zakona je u visokoj mjeri usuglašena sa uobičajenim (međunarodnim) standardima
- ZPPI predstavlja kvalitetnu normativnu osnovu za unificiranu primjenu njegovih odredbi
- javnost ima pozitivne stavove o postojanju zakonskog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

NAJVAŽNIJE PREPORUKE ZADRŽAVANJA POSTOJEĆIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

- nema dovoljnoga pravnog uporišta za uvrštavanje pojma javnog interesa u normativnu definiciju informacije
- nema potrebe za normativnom izmjenom pojma informacije (alt. mogućnost dodavanja negativnog određenja informacije) niti za dodatnim preciziranjem drugih važećih pojmova propisanih Zakonom
- standard da podnositelj zahtjeva nije dužan navesti razloge zbog kojih traži pristup informaciji u samoj je srži prava na pristup informacijama

- načelno nema potrebe za proširivanjem, niti za sužavanjem popisa relativnih ograničenja prava na pristup informacijama
- postojeći problemi u primjeni poslovne tajne kao relativnog ograničenja prava na pristup informaciji ne mogu biti pripisani manjkavostima u normativnom okviru, već nepravilnostima u primjeni tog okvira
- uređenje testa razmjernosti i javnog interesa udovoljava normativnim potrebama i realnim mogućnostima formuliranja s time povezanih odredbi Zakona
- postojeća regulacija zlouporabe prava je adekvatna
- model prisilnog izvršenja rješenja Povjerenika načelno je pravilan, uključujući novčano kažnjavanje odgovorne osobe u TJV, kao instrumenta prisilnog izvršenja
- novinari (mediji), kojima primjenom medijskog zakonodavstva pripada širi opseg informacija, ne trebaju biti predmetom dodatnog uređenja u Zakonu.

NAJVAŽNIJE PREPORUKE IZMJENA I DOPUNA POSTOJEĆIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

- postojeću normativnu definiciju informacije dopuniti negativnim određenjem (što se ne smatra informacijom), budući da ni TJV ni korisnicima postojeća odredba o tome što se ne smatra zahtjevom za pristup informacijama nije dovoljno razumljiva
- djelomice redefinirati normativnu definiciju TJV, izostavljanjem onih djelatnosti koje se ne odnose na izvršavanje javnih ovlasti, odnosno na obavljanje javne službe te dijela gospodarskih djelatnosti koje se ostvaruju isključivo u kontekstu slobodne tržišne utakmice
Alternativno: probleme vezane uz primjenu postojeće definicije TJV riješiti njihovim kategoriziranjem i uvođenjem dodatnih ograničenja pristupa informacijama u odnosu na gore navedeno
- sagledati mogućnost kategoriziranja TJV u pogledu opsega proaktivne objave na način da se dužnost proaktivne objave informacija prilagodi pojedinim kategorijama TJV
- normativno definirati pojam javnih sredstava što potpunijom primjeričnom definicijom
- taksativno propisati slučajeve u kojima savjetovanje s

javnošću može trajati kraće od 30 dana, uz određivanje najkraće dopuštenog trajanja savjetovanja i roka za dostavu izvješća o savjetovanju, uz mogućnost prepuštanja uređenja dijela ove materije podzakonskom normiranju

- javnost rada (sjednice TJV): propisati rok objave dnevnog reda sjednica i obavijesti o vremenu njihova održavanja, načinu rada i mogućnostima neposrednog uvida u njihov rad te precizirati da se odredba odnosi na službena tijela ovlaštena za donošenje obvezujućih odluka
- jasnije regulirati nadzorni mehanizam u odnosu na pristup informacijama koje sadrže klasificirane podatke (naročito u pogledu opsega nadzornih ovlasti Povjerenika)
- jedinstveno normirati sve vrste službenih tajni uređenih posebnim propisima (u koju pripada i sada izdvojena porezna tajna)
- prigovor povodom obavijesti dopuniti propisivanjem roka za izjavljivanje prigovora
- naziv „Povjerenik za informiranje“ zamijeniti nazivom „Povjerenik za pristup informacijama“, naziv „službenik za informiranje“ zamijeniti nazivom „službenik za pristup informacijama“, a naziv „test razmjernosti i javnog interesa“ zamijeniti nazivom „test razmjernosti“
- odbacivanjem zahtjeva obuhvatiti i zahtjeve očito uvredljivog sadržaja
Alternativno: očito uvredljiv sadržaj zahtjeva obuhvatiti uvođenjem odbijanja zahtjeva šikanozne naravi
- u odnosu na informacije iz spisa predmeta upravnog i sudskog postupka uskladiti postojeću odredbu s mjerodavnim postupovnim propisima i novijom sudskom praksom u smislu neprimjenjivosti Zakona
- institucionalizirati poslove službenika za informiranje, njihovim uklapanjem u ustrojstvenu shemu TJV i uvesti funkcionalnu zaštitu službenika za informiranje
- ovlastiti Povjerenika da podzakonski uredi vođenje službene evidencije ili registra službenika za informiranje
- ovisno o postojanju administrativnih i tehničkih kapaciteta, uvesti centralizirani elektronički upisnik predmeta zahtjeva za pristup informacijama.

...Evaluacijski tim je u izvještaju dao i nenormativne preporuke kojima se postiže bolja implementacija Zakona...

pristupinfo.hr

POVJERENIK
ZA INFORMIRANJE
Republika Hrvatska

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. - 2026.

Ulaganje C2.6. R2 "Unaprjeđenje provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama"

NALAZ VREDNOVANJA UČINAKA ZAKONA O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

POVJERENIK
ZA INFORMIRANJE
Republika Hrvatska

O PROJEKTU

Zakonom o pravu na pristup informacijama (dalje: ZPPI ili Zakon) štiti se, prati i promiče pravo na pristup informacijama, osiguravaju se preduvjeti za transparentnost i otvorenost tijela javne vlasti i društva u cjelini te jača povjerenje građana i pravnih osoba u institucije.

S obzirom na velik broj adresata na koje se odnosi, od donošenja Zakona do danas nekoliko su puta uređivani temeljni pojmovi ključni za opseg i način ostvarivanja prava i obuhvaćenih obveznika njegove primjene – definicije informacije i tijela javne vlasti, odredbe vezane uz proaktivnu objavu i javnost rada, savjetovanje s javnošću, ograničenja ostvarivanja prava na pristup informacijama, zlouporaba prava te mehanizmi sankcioniranja.

20 godina pravno uređenog pristupa informacijama i 10 godina institucije Povjerenika za informiranje prilika je da tijela javne vlasti (TJV) i korisnici ocjene jesu li primjenom instituta Zakona postignuti očekivani učinci i napredak u ostvarivanju prava na pristup informacijama.

U tu svrhu, Povjerenik za informiranje je inicirao provedbu projekta **Unaprjeđenje provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama** koji ima za cilj, kroz vrednovanje učinaka Zakona od strane nezavisnog tima stručnjaka (Evaluacijski tim), utvrditi mogućnosti za unaprjeđenje pojedinih zakonskih rješenja za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

SADRŽAJ EVALUACIJE

ZADAĆE EVALUACIJSKOG TIMA

Sveobuhvatna analiza – ključnih instituta, temeljena na anketi TJV i korisničkim udrugama (KU)

Komparativna analiza – normativnog uređenja najvažnijih instituta u 5 odabranih država, uz usporedni osvrt na rješenja koja sadrži ZPPI

Anketiranje građana – korisnika Zakona o upoznatosti sa zakonskim okvirom ostvarivanja prava na pristup informacijama

ŠTO SE EVALUACIJOM ŽELJELO POSTIĆI?

- istražiti jesu li normativni okvir za ostvarivanje prava na pristup informacijama u cjelini i njegovi ključni instituti postigli željeni/očekivani učinak
- utvrditi ima li prostora za poboljšanja u smislu veće preciznosti zakonskih odredbi i jačanja učinkovitosti ostvarivanja prava na pristup informacijama
- ukazati na moguće redefiniranje obveznika u primjeni Zakona i rekategorizaciju obveza TJV
- definirati teze za moguća unaprjeđenja normativnog okvira za ostvarivanje prava na pristup informacijama.

REZULTATI ANKETNOG ISTRAŽIVANJA

Evaluacijski tim je proveo istraživanje o koristima, slabostima i primjenjivosti ključnih instituta i odredbi Zakona. Anketni upitnici upućeni TJV i korisničkim udrugama, prilagođeni njihovim ulogama u primjeni Zakona, ukazuju na podudarna, ali i dijametralno suprotna stajališta.

ZANIMLJIVOSTI IZ ANKETA

"Primjenom Zakona obuhvatiti i druga tijela od javnog značaja: javne bilježnike, političke stranke, vjerske zajednice..."

TJV i KU

NA ŠTO SU UKAZALI ODGOVORI IZ ANKETNIH UPITNIKA?

	TJV	KU
1. definicija informacije je jasna i primjenjiva	✓	✓
2. treba definirati pojam javnog interesa	✓	✓
3. tijelima javne vlasti treba omogućiti dokazivanje nepostojanja javnog interesa	✓	✓
4. treba definirati pojam raspolaganja javnim sredstvima	✓	✓
5. definicija TJV je jasna i precizna	✓	✓
dodatno:		
• treba obuhvatiti i druga TJV od javnog značaja/korisnike javnih sredstava	✓	✓
• vezati primjenu Zakona samo uz javnu ovlast/javnu službu/javna sredstva	✓	✗
• treba štititi tržišni položaj trgovačkih društava koja se dijelom financiraju iz javnih sredstava	✓	✗
6. proaktivna objava važna je za transparentnost TJV	✓	✓
dodatno:		
• nije u potpunosti primjenjiva na sva TJV	✓	✗
• odrediti minimalni set obveznih podataka za različite kategorije TJV	✓	✗
7. treba propisati iznimke od obveze provedbe savjetovanja s javnošću	✓	✗
dodatno:		
• precizirati rokove savjetovanja	✓	✓
• jasno propisati razloge za skraćivanje rokova	✓	✓
• propisati rok za objavu izvješća (prije usvajanja akta)	✓	✓
8. odredba o javnosti rada prisustvovanjem na sjednicama primjenjiva je:	✓	✓
• za predstavnička tijela	✓	✓
• za upravljačka tijela TJV	✗	✓
9. ograničenja prava na pristup su jasno propisana	✓	✓
• treba ih proširiti izvan propisanog ograničenja	✓	✗
10. zlouporabu prava treba jasnije propisati	✓	✓
• korisnik može zlouporabiti pravo	✓	✗
• TJV mogu zlouporabiti ovlasti iskorištavanjem procesnih mogućnosti	✓	✓
11. nejasno je kada se primjenjuje ZPPI, a kada posebni propis	✓	✓

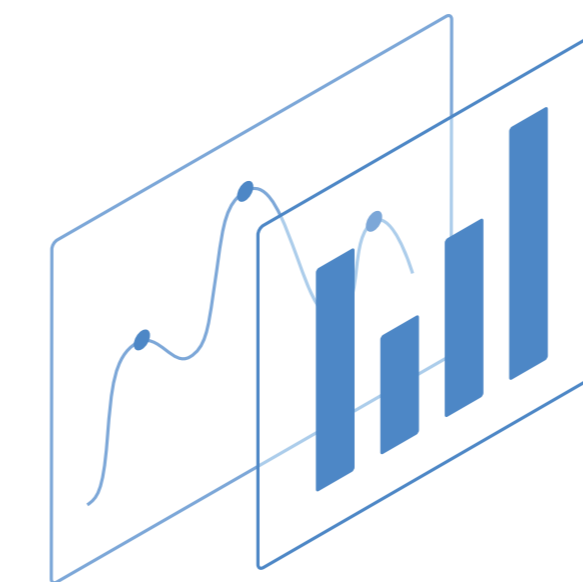
NAJVAŽNIJI POKAZATELJI DUBINSKE ANALIZE

Dubinska analiza bila je usmjerena na način primjene ključnih odredbi Zakona od strane TJV kao prvostupajskih tijela, Povjerenika za informiranje kao drugostupajskog tijela i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske.

ZANIMLJIVOSTI IZ ANKETA

"TJV mogu iskorištavanjem procesnih mogućnosti zlorabiti svoje ovlasti"

TJV i KU

ZANIMLJIVOSTI IZ ANKETA

"Ne možemo proaktivno objaviti informacije koje naplaćujemo kao uslugu"

TJV

REZULTATI DUBINSKE ANALIZE UKAZALI SU NA POTREBU:

- promjene normativne definicije informacije – postojećoj definiciji pridružiti negativno obilježje informacije (što se ne smatra informacijom)
- promjene normativne definicije TJV – kategoriziranje TJV prema obvezama, uz mogućnost razmatranja dodatnog preciziranja definicije TJV
- definiranja pojma javnih sredstava
- preciziranja obveze proaktivne objave po različitim kategorijama TJV
- preciziranja odredbi o provedbi savjetovanja s javnošću, uz mogućnost uređenja podzakonskim aktom
- izmjene odredbe o prisustvovanju javnosti sjednicama upravljačkih tijela TJV zbog njezine neprimjenjivosti
- zaštite legitimnih poslovnih interesa (primarno trgovačkih društava) kao razloga za ograničenje prava na pristup informacijama
- objedinjene pravne regulacije svih službenih tajni uređenih posebnim propisima.

KOMPARATIVNA ANALIZA ODABRANIH INSTITUTA

Komparativnom analizom bile su obuhvaćene tri države u bližem susjedstvu Hrvatske, koje imaju sličnu upravljačku tradiciju i administrativno naslijeđe – **Italija, Austrija, Slovenija** te dvije države koje imaju posve različit povijesni razvoj državne administracije i pravnog sustava – **Velika Britanija i Finska**.

Institut	Italija	Austrija	Slovenija	Velika Britanija	Finska
Informacija (s aspekta javnog interesa)	Kriterij javnog interesa nije uključen u definiciju	Kriterij javnog interesa nije uključen u definiciju	Kriterij javnog interesa nije uključen u definiciju	Kriterij javnog interesa nije uključen u definiciju	Kriterij javnog interesa nije uključen u definiciju
TJV (u odnosu na „javne“ i „nejavne“ poslove)	Obuhvaća sve osobe javnog i privatnog prava koje imaju javnu ovlast ili javnu funkciju, s tim da se obveze tvrtki u javnom vlasništvu vezane uz javnu ovlast	Obuhvaća isključivo tijela federacije i lokalne samouprave	Obuhvaćeni su svi nositelji javnih funkcija i pružatelji javnih usluga (i subjekti privatnog prava)	Uključuje i osobe privatnog prava na koje su prenesene javne ovlasti po odluci glavnog državnog tajnika	Uključuje i tvrtke institucije, zaklade i fizičke osobe, ali samo vezano uz javnu ovlast
Ograničenja prava na pristup (razlike u odnosu na ZPPI)	Usporediva ograničenja, uz ograničenje zbog zaštite ekonomskih i poslovnih interesa	-/-	Usporediva ograničenja, uz ograničenje zbog zaštite ekonomskih i poslovnih interesa	Usporediva ograničenja, uz ograničenje zbog zaštite ekonomskih i poslovnih interesa	Usporediva ograničenja, Zakonom regulirani i klasificirani podaci
Zlouporaba prava	-/-	Odbijanje šikanoznih zahtjeva	Odbijanje funkcionalno povezanih i šikanoznih zahtjeva	Odbijanje šikanoznih zahtjeva (u odnosu na već ranije dobivene iste ili slične informacije)	-/-
Sankcije	Interni mehanizmi sankcioniranja	-/-	Prekršajne sankcije i za propuste u proaktivnoj objavi	Prekršajne sankcije za oštećenje/brisanje informacija	Prekršajne sankcije

RJEŠENJA KOMPARATIVNOG PRIKAZA KAO SMJEROKAZ ZA ZPPI?

- postojeće zakonske definicije TJV i informacije su zadovoljavajuće i sukladne europskim standardima
- potrebno je razmotriti mogućnost kategorizacije TJV prema opsegu obveza
- trebalo bi preispitati i mogućnost uvođenja novih ograničenja vezanih za pristup informacijama koje se ne odnose na dodijeljene javne funkcije ili ovlasti, kao i ograničenja za pristup informacijama čija bi objava naštetila tržišnoj poziciji ili poslovnim interesima poslovnog subjekta koji je tijelo javne vlasti
- uz navedeno, trebalo bi raspraviti potrebu uvođenja prava TJV na odbijanje šikanoznih zahtjeva korisnika.